
===== Türkiye’de Muhalefet =====

:date: 2014-11-23 02:18:14 +0200

.. :Author: Emin Reşah .. :Date: <>

Gezi parkı olayları günlük siyasete kısa bir dönüş yapmama sebep oldu. Normalde pek ilgilenmeyi istemediğim bir konu, çünkü aktörlerin ne yapmak istediği ve nasıl davrandıkları aşağı yukarı belli. Günlük siyasi gözlemciliğin futbol takımı tutmaktan ve maçları yorumlamaktan pek farkı yok, hatta daha basit sayılabilir. Gezi parkı eylemlerinin önemi, uzun zamandır ilk defa ezber bozabilecek bir-ileri olduğunu göstermesiydi. Sonrasında yine bildiğimiz aktörlerin, bildiğimiz laflarına kıvrıldı ama muhtemelen beş yıl içinde olgunlaşacak ve muhalefeti şimdiki milliyetçi ve Kemalist unsurların elinden alacak bir hareketin kıvılcımlarını gördük.

Türkiye’de muhalefet neden çalışmıyor? Türkiye’de siyasi hareketlerin fikir değiştirmesi ender rastlanan bir durum. İnsanlar CHP’nin bir durumda ne tepki vereceğini 80 senedir biliyor, ne düşündüklerini biliyor, zira fikir değiştirmek yerine en fazla *takiyye* yapmayı tercih edip susuyorlar. Bugün CHP lehine bir darbe olsa, Kemalistlerin hemen hiçbirinin buna itiraz etmeyeceğini biliyoruz, 80 senedir aynı jakoben, tepeden inme siyaset devam ediyor ve CHP’nin içinden kimse kalkıp, *biz bu genetiğimizi değiştirmedikçe seçimleri kazanamayız* demiyor. Kendilerince bulundukları *modernist* çizgiyi takip etmeye seçim kazanmaktan daha çok değer veriyorlar. MHP de benzer bir hikayeyi, Türkçülük düzleminde anlatıyor, milliyetçiliğin ılık ve rahat çamurunda yatmayı, gerçek ve kuşatıcı çözümlerden daha çok önemsiyorlar.

Herhalde bunun sebebi, muhalefet damarlarının, fikri değişmeyen insanların ezberledikleri söylemlerini seslendirmek amacıyla olması. Türkiye insanı 20-25 yaşına kadar siyasi bir pozisyon ediniyor, bu büyük ölçüde sosyal bağlardan kaynaklanan bir pozisyon. Çok az insan siyasi pozisyonunu gerçekten neyin doğru olduğunu düşünerek kuruyor, çoğu çevre etkisinden, *mahalledaşlık* bağlarının etkisinden kaynaklanan siyasi fikirler. Bunlar da ölünceye kadar pek değişmiyor ve bu muhalefet damarlarının amacı, bu fikri sabit insanların düşüncelerini siyasi pazarda seslendirmek. Türkiye’yi eze eze modernleştirmeyi *siyasi fikir* sanan birinin bu fikrini bırakması mümkün olmadığı için, CHP’nin de bu fikri terketmesi mümkün değil.

Türkiye’nin fikir değiştirmeyi mecburen de olsa başarabilmiş tek siyasi hareketi İslamcılığın, daha kuşatıcı bir yere evrilmiş olması sürpriz değil. Bu *fikir değiştirmenin* farklı sebepleri var, birincisi herhalde asıl fikirlerini söylemediği için mecburen yumuşamak, ikincisi gurbetçilerin *Avrupalılışmayı* korkulacak bir şey olmaktan çıkarması, üçüncüsü Türkiye İslamının kökü olan medrese ve tarikatların kurutulması ve yerini alan cemaatlerin daha modern bir İslam tasavvuru inşa etmeleri. Nihayetinde yarı liberal, yarı muhafazakar insanlar 10 senedir bu ülkeyi yönetiyorlar ve bugünkü siyasi aktörlerin hiçbirisi yakın vadede, fikren veya cismen onlarla başa çıkacak gibi görünmüyor.

Türkiye’de, son on yıldır sürdürülen *muhalefet*, hala AK Parti’ye oy vermiş insanları bir şekilde aşağılamaya yönelik. En ufak bir siyasi izandan uzakta, on senedir hala *kömür* ve *makarna* edebiyatı yapılıyor.

Bunu söyleyen insanların, siyaseten ne kadar *gerizekalı* olduklarını şöyle görebiliriz: Şahsen kimsenin kömür/makarna veya karpuz karşılığı oyunun rengini değiştireceğini sanmam, velakin böyle insanlar olduğunu ve onların bu aşağılamayla karşı karşıya kaldığını varsayalım. Bu edebiyatın tek sonucu, bu insanın oyunun *muhtemel* AKP'den *garanti* AKP'ye dönmesidir. Dahası eğer o insan herhangi bir maddi menfaat karşılığı değil, inandığı için o partiye oy veriyorsa; böyle bir itham karşısında oyunu bir daha muhalefete vermemesini garanti edersin. Bunu bile anlayacak kadar kafası çalışmayan, siyasi zekası kahvehane terk bir muhalefetten bahsediyoruz. Bir partinin üç dönemdir oyunu artırarak iktidar kalabilmesi gibi nadir rastlanan bir siyasi olayda muhalefetimizin engin beceriksizliği bende ağlama ve acıma duygusu uyandırıyor.

Bunun sebebi de işte, muhalefetteki insanların derdi, iktidara gelmek değil, kendi içlerini soğutmak. AKP'ye ve ona oy verenlere söverek ne kadar modern olduğunu veya ne kadar *has Türk* olduğunu göstermeye çalışıyor bu insanlar, yoksa kimsenin derdi sorun çözmek değil. Bu çürütücü girdaba bir defa girince, çıkması hemen hemen imkansız; çünkü iktidar hem zor, hem de kendilerine yaratıkları masal dünyasından çıkmayı gerektiriyor. Sabah akşam Erdoğan'a, AKP'liye, başörtülüye, din-dara küfretmenin bir vergisi yok, iktidara gelersen en başta dünyanın hayal ettiğin gibi olmadığını, milliyetçiliğin ve Kemalizm'in hiçbir şeyi çözmediğini göreceksin ve kafa konforunu terk etmektense, aynı lafları tekrar tekrar etmek daha kolay.

Tahminim bu ülkede gerçek muhalefetin de İslamcılar arasından çıkacağı yönünde. Fikir değiştirmeyi, gerçeklere göre siyasi pozisyon belirlemeyi ve dünyanın yükünü omuzlamayı isteyen taraf onlar ve iktidardaki kadrolar eskiyip, artık fikir değiştiremez ve adapte olamaz hale geldiklerinde, yenilerini üretecek de onlar. Diğerlerinin önemi yavaş yavaş azalacak, bir insanın derdi hayatını mümkün olan en *zevkli* şekilde yaşamaksa, fazla bir siyasi fonksiyonu kalmaz, en fazla içkisini veya sanatını yasaklayanla alay eder, hayat tarzını korumaya uğraşır. Ancak *hedonist hayat tarzı*, yeterince *siyasi artı değer* üretmediği, insanları bir arada tutmaya yetmeyeceği için sırf hayat tarzını korumaya yönelik bir siyaset iflas edecektir.

Gezi parkındaki olaylar, alıştığımız Ulusalçı/Dindar ikiliğinin ötesinde, mesela hem müslüman olup, hem de AKP'nin konuştuğu dilden farklı bir siyasi dil konuşmaya meyyal birileri olduğunu ve bunların da müslüman olmayanlar arasında karşılık bulabileceğini gösterdi. Yani bu gruplar bir araya gelip, *Topçu Kışlası* planlarını protesto edebiliyorlar. Elbette sosyalistler, çıkmaz ayın son çarşambasındaki devrimin provası, Kemalistler de AKP'ye yönelik öfkenin dışı vurumu gibi yorumladı ama bu işi farklı kılacak olan, müslümanların artık AK Parti'nin çizdiği sınırların dışına çıkıp çıkmayacağıdır. Muhalefet müslümanlarla gerçek işbirliği yapmadan, AK Parti'den daha *İslamcı* olmadan onu alt edemeyeceğini ne zaman anlar bilmiyorum, ancak bunu anlamadan gerçek bir alternatif olması mümkün değildir.